

Cải thiện kỹ năng đọc hiểu tiếng Nga cho sinh viên không chuyên ngữ

Nguyễn Thị Hà Đông*

*Học viện An ninh Nhân dân

Received: 9/11/2022; Accepted: 16/11/2022; Published: 12/12/2022

Abstract: The paper presents the necessity of improving Russian reading comprehension skills for B1 level students at the People's Security Academy (PSA). After completing level A2, students must meet the requirements of reading documents to grasp the general content, understand the main ideas and relatively fully and accurately understand the main information as well as additional information of the text. However, students still encounter limitations in processing reading comprehension documents to serve the research of professional documents in the future. The article analyzes the actual needs and difficulties of students in reading comprehension, from which the teacher has explored and initially applied methods to improve the quality of reading skills for students.

Keywords: Reading comprehension, Russian, improve, People's Security Academy

Đặt vấn đề

Hiện nay trong các trường đại học nói chung và các trường đại học trong Công an nói riêng thì vấn đề nâng cao chất lượng dạy và học môn ngoại ngữ trở nên quan trọng. Nhiều năm trở lại đây, việc đổi mới phương pháp dạy - học luôn là một vấn đề được quan tâm và bàn luận sôi nổi, đặc biệt là đối với Ngoại ngữ - Khoa luôn phải đi đầu trong sự đổi mới, trong đó có môn tiếng Nga.

Làm thế nào để SV có thể học tiếng Nga một cách chủ động và sử dụng tiếng Nga một cách thành thạo đang là vấn đề mà giảng viên cần phải quan tâm. Học tiếng Nga không đơn thuần chỉ là học một ngôn ngữ, mà còn phải sử dụng ngôn ngữ đó để tìm hiểu về đất nước, con người và các nền văn hóa khác nhau trên thế giới. Muốn sử dụng thành thạo một ngôn ngữ thì người học phải rèn luyện bốn kỹ năng cơ bản: Nghe, Nói, Đọc, Viết. Trong đó, kỹ năng Đọc giữ vai trò quyết định và không thể tách rời đối với ba kỹ năng còn lại. Kỹ năng đọc là rất cần thiết đối với quá trình tiếp thu ngôn ngữ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực tế giảng dạy SV không chuyên tại Học viện An ninh nhân dân

Yêu cầu đối với SV không chuyên là sau khi kết thúc giai đoạn A2 phải đạt được trình độ đối với kỹ năng đọc là đọc tài liệu để nắm nội dung khái quát, hiểu ý chính và hiểu tương đối đầy đủ, chính xác thông tin chính cũng như thông tin phụ của bài đọc. Tuy nhiên SV vẫn còn có những hạn chế trong việc xử lý các văn bản đọc hiểu để phục vụ cho việc

nghiên cứu tài liệu nghiệp vụ sau này. Căn cứ vào nhu cầu thực tế và những khó khăn của SV khi học kỹ năng đọc hiểu, GV đã tìm tòi và bước đầu áp dụng những phương pháp để nâng cao chất lượng đối với kỹ năng đọc cho SV.

Đọc hiểu là một trong những hoạt động của lời nói nhằm khai thác thông tin từ văn bản viết (lời nói ở dạng hoàn chỉnh). Mục đích của đọc hiểu là tìm ra các mối liên hệ về ngữ nghĩa, dùng thị giác để nhận biết và hiểu được nội dung thông tin tiếp nhận.

Đọc hiểu có vai trò vô cùng quan trọng trong giảng dạy tiếng Nga với tư cách là một trong những dạng thức giao tiếp của lời nói. Đọc hiểu không chỉ thúc đẩy việc nắm vững ngôn ngữ mà còn giúp người học làm quen với đất nước và văn hóa của ngôn ngữ mình đang học. Trong các giờ học tiếng Nga, đọc hiểu cũng là cơ sở để đào tạo ngành nghề cho SV.

2.2. Tầm quan trọng của môn đọc hiểu đối với SV

Đa số các trường đào tạo ngoại ngữ đều đặt nhiệm vụ dạy cho SV môn đọc hiểu. Điều đó có nghĩa là người học cần phải biết cách đọc để đạt được mục đích thực tiễn. Dựa vào mục đích giao tiếp mà người đọc đặt ra các cách thức đọc tương ứng. Kỹ năng đọc hiểu được phân loại thành: Đọc lướt, đọc sơ lược, đọc nghiên cứu. Mục đích của việc đọc lướt nhằm tìm hiểu một cách khái quát nội dung chung của cuốn sách, các vấn đề hoặc tìm thông tin nào đó của văn bản. Để thực hiện nhiệm vụ này cần phải đọc tiêu đề, các đoạn và câu trong bài khóa. Trên cơ sở thông tin nhận được người đọc sẽ quyết định có cần văn bản để nghiên cứu nữa hay là không.

Đọc sơ lược được dùng để làm rõ các vấn đề của văn bản và phương hướng giải quyết. Loại hình đọc này được coi là đọc mang tính bao quát nội dung lớn do người đọc chỉ chú ý tới thông tin chính (ví dụ, nội dung), không quan tâm đến tiểu tiết. Để đạt được kết quả tiếp thu không dưới 75% thông tin, toàn bộ văn bản phải được đọc với tốc độ nhanh (đọc toàn bộ).

Đọc nghiên cứu đòi hỏi phải nắm vững toàn bộ nội dung của văn bản. Cách đọc này yêu cầu ghi nhớ toàn bộ nội dung thông tin để kể lại, thảo luận và sử dụng trong công việc. Mục đích đặt ra của việc đọc này là phải đọc chậm, đọc thâm trong đầu toàn bộ văn bản có ngắt nghỉ, đọc lại những chỗ không hiểu và khó nhớ.

2.3. Phương pháp đổi mới và nâng cao kỹ năng đọc hiểu tiếng Nga

Từ những phân tích về những kỹ năng đọc hiểu trên thì giảng viên có thể đưa ra kết luận quan trọng mang tính phương pháp là dạy đọc hiểu thông qua đọc, có thể dạy được cách đọc thành thạo thông qua việc dạy các loại hình đọc hiểu. Để dạy thành thạo kỹ năng đọc thì không thể không bàn đến việc đổi mới và nâng cao phương pháp dạy và học môn đọc hiểu tiếng Nga.

2.3.1. Đối với SV

Trong việc đổi mới phương pháp dạy học thì SV đóng vai trò trung tâm của các hoạt động dạy và học trên giảng đường đại học. Chất lượng giờ học phụ thuộc rất nhiều vào năng lực, tính chủ động và tích cực của SV. Trong quá trình dạy kỹ năng đọc hiểu cho SV, có thể nhận thấy một số điểm còn hạn chế sau:

Thứ nhất, đa số SV chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc học tiếng Nga trong thời kỳ hội nhập, do đó không chủ động, tích cực trong học tập. Ý thức tự học, tự bồi dưỡng, rèn luyện còn thấp. Nhiều SV chưa quan tâm đúng mức đến kỹ năng đọc hiểu do suy nghĩ rằng học tiếng Nga chỉ cần giao tiếp được là đủ.

Thứ hai, khối lượng từ vựng tích lũy của SV còn khiêm tốn, cộng với kiến thức nền tảng và sự hiểu biết còn nhiều hạn chế, ảnh hưởng nhiều đến khả năng phán đoán và nắm bắt nội dung bài đọc.

Thứ ba, SV thường không thích các giờ đọc hiểu do không có nhiều các hoạt động giao tiếp như các môn học khác. Do hầu hết SV chưa nắm được kỹ thuật đọc hiểu, ví dụ như:

+ Đọc và cố gắng dịch từng từ một; chỉ quan tâm đến từ mà không đi sâu tìm hiểu nội dung bài đọc.

+ Chú ý quá nhiều đến những chi tiết nhỏ dẫn đến bỏ qua các ý chính quan trọng trong bài.

+ Tâm lý ngại đọc các bài đọc dài, nhiều từ mới.

Từ đó dẫn đến tình trạng cảm thấy chán nản khi làm bài đọc hiểu và gây ra tâm lý thụ động, khó tiếp thu khi học môn đọc hiểu.

2.3.2. Đối với giảng viên

Không chỉ SV mà chính bản thân giảng viên cũng gặp phải rất nhiều khó khăn trong quá trình giảng dạy. Cụ thể:

Thứ nhất, sự chênh lệch về năng lực giữa các SV là rất lớn, một số SV các lớp có sức học không đồng đều, gây trở ngại rất lớn cho giảng viên trong quá trình truyền đạt kiến thức.

Thứ hai, có nhiều SV trong một lớp, vì thế giảng viên rất khó bao quát tất cả các đối tượng SV. Nhiều bài đọc nội dung quá dài nên giảng viên thường phải dạy lướt ở một số phần, không giúp đỡ được SV trong quá trình rèn luyện kỹ năng đọc.

Thứ ba, không có nhiều thời gian để sử dụng những câu hỏi gợi mở, không khai thác được năng lực và khả năng tư duy của SV. Giảng viên gặp khó khăn trong hướng dẫn và cho SV luyện tập các kỹ thuật đọc hiểu.

Thứ tư, nguồn tài liệu tham khảo dưới dạng sách in còn hạn chế.

Từ những khó khăn thực tế trong quá trình giảng dạy, tôi luôn cố gắng tìm tòi, thảo luận và trao đổi để tìm ra những giải pháp khác nhau nhằm khắc phục tình trạng này. Trong học kỳ vừa qua, giảng viên đã điều chỉnh một số nội dung hạn chế của một số bài đọc hiểu trong sách giáo trình sao cho phù hợp với năng lực và trình độ của SV nhằm khai thác những điểm mạnh và hạn chế những mặt còn yếu kém.

Để có được hiệu quả cao trong việc dạy đọc hiểu cho SV bên cạnh những bài giảng trên lớp phải phù hợp với mọi đối tượng SV, thì giảng viên cần phải có phương pháp thích hợp, tạo hứng thú học tập cho SV. Dưới đây là một số kỹ năng để nâng cao kỹ năng dạy đọc hiểu.

2.4. Các hoạt động để luyện tập phát triển kỹ năng đọc hiểu tiếng Nga

Các hoạt động để luyện tập phát triển kỹ năng đọc hiểu thường được tiến hành theo 3 bước đó là: các hoạt động trước khi đọc; các hoạt động trong khi đọc và các hoạt động sau khi đọc.

Các hoạt động trước khi đọc:

+ Giới thiệu bài đọc: GV bắt đầu bài đọc với một lời giới thiệu giúp cho SV nhận ra mình sẽ đọc cái gì sau đó GV cho học sinh đoán từ.

+ Sử dụng giáo cụ trực quan: GV có thể sử dụng tranh ảnh để thu hút sự chú ý của học sinh về chủ

điểm chính của bài đọc và tạo không khí hào hứng cho lớp học.

+ Giải thích từ mới: Giải thích từ mới cho SV trước khi đọc bài đọc hiểu sẽ làm cho SV thấy dễ dàng tiếp cận bài hơn.

+ Đưa các cấu trúc ngữ pháp vào bài đọc: Trước khi yêu cầu học sinh đọc bài đọc, GV nên ôn lại các cấu trúc ngữ pháp xuất hiện trong bài.

+ Cho các câu hỏi hướng dẫn: Có thể tổ chức các hoạt động trước khi đọc nhằm hướng sự quan tâm của học sinh vào bài đọc, đưa ra một lí do nhằm khuyến khích học sinh suy nghĩ về bài đọc và đoán họ sẽ đọc cái gì. Tốt nhất là nên đưa ra 2 hoặc 3 câu hỏi và viết lên bảng trước khi đọc.

Các hoạt động trong khi đọc: Các hoạt động luyện tập trong khi đọc là những bài tập được thực hiện ngay trong khi học viên đang đọc bài đọc, học viên có thể đọc đi đọc lại (đọc thầm) để làm các bài tập.

Các bài tập và phương pháp phổ biến ở giai đoạn này thường có những dạng như sau:

+ Đọc thầm

+ Kiểm tra mức độ hiểu bài của học sinh bằng cách yêu cầu học sinh trả lời những câu hỏi đã cho sẵn trên bảng.

+ Kiểm tra mức độ hiểu bài của học sinh bằng cách sử dụng câu hỏi.

+ Sử dụng một số bài tập để phát triển kĩ năng đọc hiểu.

Các hoạt động sau khi đọc:

+ Yêu cầu học sinh nhớ lại trình tự bài đọc; Tóm tắt bài đọc; Tổ chức thảo luận

Để rèn kĩ năng đọc cho SV GV có thể áp dụng đa dạng các phương pháp nêu trên và áp dụng linh hoạt tùy theo trình độ của người học để mang lại hiệu quả cao nhất.

2.5. Kết quả đạt được khi áp dụng các phương pháp nâng cao kĩ năng đọc hiểu

Sau một thời gian thử nghiệm với việc đổi mới phương pháp giảng dạy, kết quả thu được tương đối khả quan:

– Có thể thấy việc đổi mới phương pháp giảng dạy kĩ năng đọc hiểu đã giúp các em SV tập trung hơn trong quá trình học.

– Nội dung bài đọc được chọn lọc kĩ lưỡng giúp các giờ học bớt nhàm chán và trở nên hào hứng, đạt hiệu quả cao hơn.

Tóm lại để thành công trong giờ dạy Tiếng Nga nói chung và dạy kĩ năng đọc nói riêng, đòi hỏi giảng viên phải biết kết hợp hài hoà, khéo léo giữa

các bước lên lớp với với lượng kiến thức trong sách giáo trình. Để làm cho giờ dạy thêm sinh động, ngoài những phương pháp giảng dạy cụ thể, giảng viên nên sử dụng tranh ảnh minh hoạ, các giáo cụ trực quan và các bài tập thực tế. Ngoài ra, để tạo thêm hứng thú học tập cho SV, giảng viên có thể kể các mẩu chuyện liên quan đến bài học gợi mở cho SV những nội dung chính trước khi đọc.

Với mục đích nâng cao hiệu quả hơn nữa đối với dạy kĩ năng đọc hiểu tiếng Nga để đáp ứng các yêu cầu chuẩn đề ra, tác giả đưa ra những đề xuất dưới đây:

– Đối với nhà trường: cung cấp thêm một số đầu sách, tạp chí, tài liệu tham khảo tạo điều kiện cho giảng viên có thêm nguồn tư liệu tham khảo, bổ sung vào bài giảng của mình.

– Đối với giảng viên: tự trau dồi kĩ năng; chủ động trong giảng dạy và đổi mới phương pháp; cập nhật thông tin, làm phong phú và sinh động hơn nội dung bài giảng; khuyến khích SV hình thành thói quen đọc sách; hướng dẫn SV chọn lọc tài liệu tham khảo và khích lệ SV tự đọc tại nhà bằng cách cho điểm cộng hay bài tập về nhà...

– Đối với SV: nâng cao tinh thần tự học, tự tìm tòi thêm tài liệu tham khảo; chủ động tìm kiếm thông tin, trau dồi từ vựng và mở rộng kiến thức về đời sống, xã hội.

3. Kết luận

Các kĩ năng giao tiếp nói chung, kĩ năng đọc hiểu nói riêng có vai trò đặc biệt quan trọng trong dạy và học tiếng Nga. Khó khăn của GV, của học viên khi dạy và học tiếng Nga đã được phân tích ở trên kèm theo giải pháp cũng được đưa ra. Hy vọng, bài viết sẽ góp phần vào việc nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của kĩ năng đọc hiểu tiếng Nga cho SV, từ đó giúp SV đạt chuẩn B1 tiếng Nga và cũng khơi gợi SV niềm yêu thích, muốn khám phá và tìm hiểu tiếng Nga bằng chính vốn từ và khả năng đọc hiểu của bản thân.

Tài liệu tham khảo

[1]. Đinh Hiệp (2015). Một kho tàng văn học Nga. Hà Nội mới, 11.2, 23-24

[2]. Trung Hiếu (2017). Học Tiếng Nga: Khó khăn với người Việt. Tạp chí Ngôn ngữ & Đời sống, Số 4 (197)

[3]. Murphey, T. (2019). The Most Common Problems Students in Russia Face When Learning English. International TEFL and TESOL Training, 9, 148–151